

แนวทางการพัฒนาสำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล

Professional Development Guidelines for Digital Accounting Firm

ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข^{1*} กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์²

^{1,2}คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Tararin Chaieurponsukh^{1*} Kanoksak Sukwattanasinitt²

^{1,2}School of Accountancy, Sripatum University

*Corresponding Author E-mail: Taxacc_nong@hotmail.com

(Received: February 25, 2022; Revised: September 15, 2022; Accepted: October 1, 2022)

บทคัดย่อ

ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลสำนักงานบัญชีจะต้องเปิดรับเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าหรือทีมงานผ่านการประชุมออนไลน์ การทำงานผ่านโปรแกรมระบบบัญชีที่เป็นระบบ Cloud การใช้แอปพลิเคชันมาช่วยบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ สามารถแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลของธุรกิจเชิงลึก โดยใช้ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ในการหาประเด็นของธุรกิจที่น่าสนใจ เพื่อตอบโจทย์ของธุรกิจได้ นักบัญชีจึงต้องพัฒนาตนเองให้สามารถใช้ระบบบัญชีดิจิทัลได้ มีความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจนในมาตรฐานการบัญชี เป็นนักวางระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ เป็นนักวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และข้อมูล ธุรกิจ ตลอดจนต้องพัฒนาทักษะ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพบัญชี มีวิสัยทัศน์ที่ตีมองไกล ไปข้างหน้า กระตือรือร้น ขวนขวายหาประสบการณ์พัฒนาความรู้ใหม่ ๆ สามารถปรับตัวรับกับสิ่งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) ทักษะด้านการนำเสนองาน 3) ทักษะด้านจริยธรรม 4) ทักษะด้านการปรับตัว 5) ทักษะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 6) ทักษะด้านความหลากหลายทางภาษา 7) ทักษะด้านการวิเคราะห์ 8) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และ 9) ทักษะด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทำหน้าที่เป็นคู่คตินักธุรกิจได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สำนักงานบัญชีจะต้องมีความพร้อม และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้งาน การให้บริการลูกค้าแบบครบวงจร เพิ่มทักษะด้านดิจิทัลให้แก่พนักงานภายในสำนักงาน และพัฒนาทักษะใหม่ในอนาคต และต้องพัฒนาทักษะเดิมที่มีอยู่ให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้งานบัญชีในระดับที่ส่งเสริมคุณค่า ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพขั้นสูงสุดในกระบวนการทำงานได้

คำสำคัญ: สำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล, นักบัญชีในยุคดิจิทัล

Abstract

In the digital economy era, accounting firms must embrace technology to help their work, whether communicating with customers or team members through online meetings. Working through a cloud-based accounting system, using applications to help manage various tasks can seek new methods in management Analyze business data in depth Using analytical thinking skills to find interesting business issues to meet the needs of the business Therefore, accountants must develop themselves to be able to use the digital accounting system. have clear and accurate knowledge of accounting standards an electronic accounting system integrator be a financial data analyst and business information as well as to develop skills to have knowledge and competence in the accounting profession. Have a good vision, look forward, enthusiasm, seek experiences and develop new knowledge. Able to adapt quickly to new things that are happening, including: 1) Standards of performance skills 2) Presentation skills 3) Ethical skills 4) Adaptation skills 5) Professional skills Applying technology 6) Language diversity skills 7) Analytical skills 8) Business knowledge and 9) Continuous learning skills. Ready to act as a business partner as well. and adapt to keep up with technological changes by applying digital technology Comprehensive customer service Increase digital skills for accountants in the office and develop new skills in the future and must develop the existing skills to be stronger Able to apply data analysis tools and various technologies to optimize accounting work to a level that promotes value, reduces costs, maximizes efficiency in work processes.

Keywords: Digital Accounting Firm, Digital Accountant

บทนำ

จากยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลที่เน้นการพัฒนาสู่ "ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน" ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในและเตรียมพร้อมที่จะขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยสู่ Digital Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมโดยเฉพาะการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เป็น Smarts Enterprises การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้บทบาทของนักบัญชีและผู้ประกอบการเปลี่ยนไป ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงคาดหวังให้นักบัญชีขยายบทบาทออกไปจากความรับผิดชอบการจัดทำบัญชีและการจัดทำรายงานต่าง ๆ ไปสู่บทบาทที่ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร

มากขึ้น รวมถึงปรับเปลี่ยนรูปแบบสำนักงานบัญชีแบบดั้งเดิมให้กลายเป็น สำนักงานบัญชีดิจิทัล โดยการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานบัญชี รวมถึงการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่มีส่วนเอื้อต่อการตัดสินใจของผู้บริหารได้ (บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์, 2560)

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล โดยศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี และนักบัญชียุคดิจิทัล การปรับตัวของสำนักงานบัญชียุคดิจิทัล และการพัฒนาสำนักงานบัญชียุคดิจิทัล เพื่อให้สำนักงานบัญชีแบบดั้งเดิม มีแนวทางในการพัฒนาสำนักงานบัญชีไปสู่การเป็นสำนักงานบัญชีดิจิทัลได้ในอนาคตอันใกล้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน ลดต้นทุน ของสำนักงานบัญชีได้อย่างยั่งยืน

เนื้อเรื่อง

สำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล คือ การให้บริการด้านการทำบัญชีแก่ลูกค้าโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ในการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลอย่างมีระบบและรวดเร็วในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ (บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์, 2560)

นักบัญชีในยุคดิจิทัล คือ นักบัญชีที่มีทักษะ สติปัญญาความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการคิดวิเคราะห์ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชีได้อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด และความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการอบรมพัฒนาตนเองหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาชีพบัญชีและความรู้ด้านอื่น ที่เกี่ยวข้องตลอดเวลา ส่งผลให้การปฏิบัติงาน และผลงานที่ออกมานั้นบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด และมีคุณภาพ (อริยา สรศักดิ์ และดารณี เอื้อชนะจิต, 2562)

ภาพที่ 1 การใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการงานด้านบัญชี
ที่มา: (Crystal Software Group, 2022)

การบัญชี และนักบัญชียุคดิจิทัล

เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น Big Data, Robotics Process Automation (RPA), Blockchain, Data Analytics, Machine Learning รวมไปถึง Artificial Intelligence (AI) ถูกพูดถึงในวงกว้าง สำนักงานบัญชีต้องสามารถหาวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการ วิเคราะห์ และดึงเอาคุณค่าที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลออกมาให้ได้ สามารถใช้ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นของธุรกิจที่น่าสนใจ และสามารถตั้งคำถามได้ถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่การหาคำตอบและทางออกที่ตอบโจทย์ของธุรกิจ (วิฑูรยา พรพิพัฒน์กุล, 2563) โดยเศรษฐกิจดิจิทัลส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด และการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ ผู้บริหารองค์กรต้องการข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง รวดเร็ว และคาดหวังให้นักบัญชีใช้ระบบบัญชีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสร้างสรรค์รายงานที่สะท้อนกลยุทธ์ และกระบวนการทางธุรกิจที่เอื้อต่อการตัดสินใจ บทบาทของนักบัญชีจึงเปลี่ยนแปลงไปใช้วิธีอิเล็กทรอนิกส์ ทำงานเป็นทีมร่วมกับสายงานอื่นสามารถใช้ฐานข้อมูลของบริษัทมาวิเคราะห์จัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับทิศทางองค์กร นักบัญชีต้องพัฒนาตนเองให้สามารถใช้ระบบบัญชีดิจิทัลได้ ต้องมีความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนในมาตรฐานการบัญชี และเป็นนักวางระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะระบบบัญชีดิจิทัลจะสามารถแก้ปัญหาการทำงานของคนได้ เช่น วินัยในการทำงาน ผลผลิตที่ได้จากนักบัญชี และการขาดแคลนนักบัญชี แต่การทำงานในระดับสูง เช่น การวิเคราะห์ระบบบัญชีดิจิทัลไม่สามารถทำแทนคนได้ (กุสุมา คำพิทักษ์ และนิตยา บุญทวี, 2563) อีกทั้งอิทธิพลจากเทคโนโลยียุคดิจิทัล ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินธุรกิจ และการจัดทำรายงานทางการเงิน ส่งผลให้การจัดทำรายงานทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ และเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ถูกนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการรายงานทางการเงิน นักบัญชีจะไม่ทำงานเพียงการบันทึกข้อมูล แต่จะปรับบทบาทเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลธุรกิจ เพื่อทำหน้าที่เป็นคู่คณินกรธุรกิจ (วุฒิไกร ลีวีระพันธุ์, 2562) นักบัญชียุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพบัญชี มีวิสัยทัศน์ที่มองไกลไปข้างหน้า กระตือรือร้น ขวนขวายหาประสบการณ์พัฒนาความรู้ใหม่ ๆ สามารถปรับตัวรับกับสิ่งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย (ประสัณห์ เชื้อพานิช, 2560)

1. ทักษะด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Operational Standards Skills) หมายถึง การปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพบัญชีและเป็นเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพทางการบัญชี เช่น การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีได้อย่างถูกต้อง แม่นยำที่สุด
2. ทักษะด้านการนำเสนองาน (Presentation Skills) หมายถึง ความสามารถสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการนำเสนอข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญที่เกี่ยวกับการตัดสินใจได้เป็นอย่างดีประกอบไปด้วย ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ถือหุ้น นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่และธนาคารเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินและ

ข้อมูลการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจและตอบสนองวัตถุประสงค์ในหน้าที่หลักของผู้บริหารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563)

3. ทักษะด้านจริยธรรม (Ethics Skills) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพโดยการแสดงออกทางพฤติกรรมทำให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานด้วยความมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชีอย่างเคร่งครัด โดยอย่างน้อยต้องไม่เปิดเผยความลับของกิจการให้ผู้อื่นทราบมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน มีความรับผิดชอบและอดทนต่อการทำงาน เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินทั้งภายในภายนอกองค์กรให้มากที่สุด

4. ทักษะด้านการปรับตัว (Adaptable Skills) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเรียนรู้ที่จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Technology Apply Skills) หมายถึง การนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อน และการส่งข้อมูลที่รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น ดังนั้นเมื่อนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับด้านบัญชีจะทำให้ผู้ทำบัญชีมีความสะดวกมากขึ้นในการจัดทำบัญชีในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นและนำเสนอรายงานทางการเงินให้กับผู้บริหาร อย่างถูกต้องและทันเวลา

6. ทักษะด้านความหลากหลายทางภาษา (Language Diversity Skills) หมายถึง ความสามารถด้านภาษาที่สามารถสื่อสารและเข้าใจได้เมื่อมีโอกาสติดต่oprสานงานกับลูกค้าต่างประเทศ

7. ทักษะด้านการวิเคราะห์ (Analytic Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์การวิเคราะห์รายการค้า การวัดมูลค่าการรับรู้หรือเกณฑ์องค์ประกอบของงบการเงิน และการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชี

8. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ (Business Knowledge) หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรู้ด้านกฎหมาย ภาษีการตลาด และคอมพิวเตอร์การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการตั้งใจเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ทักษะด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) ความสามารถในการเรียนรู้จากการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่ได้รับความรู้จากบุคคลอื่น จากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) เกิดจากสิ่งที่เราได้สัมผัสได้พบเห็นมาโดยตรงด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้

การปรับตัวของสำนักงานบัญชียุคดิจิทัล

สำนักงานบัญชีจะต้องเปิดรับเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการทำงาน ซึ่งไม่ใช่เรื่องยากและเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถทำได้ เมื่อได้เริ่มต้นช่วงแรกก็อาจไม่คุ้นเคย แต่เมื่อพบว่าการทำงานด้วยเทคโนโลยีหรือเครื่องมือดิจิทัล ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และไม่ใช่เรื่องยาก ส่วนใหญ่จะมีช่วงให้ทดลองใช้งานตอนเริ่มต้น ก็เกิดความกล้าทดลองซึ่งจะสร้างทักษะในการเรียนรู้เครื่องมือใหม่ ๆ ทั้งในการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าหรือทีมงานผ่านการประชุมออนไลน์ การทำงานผ่านโปรแกรมระบบบัญชีที่เป็นระบบ Cloud การใช้ Digital Solution หรือแอปพลิเคชันมาช่วยบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงาน การควบคุมความก้าวหน้าของงาน การบันทึกต้นทุนงานการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของธุรกิจซึ่งเป็นประโยชน์ในการทำงานอย่างมาก สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างทักษะในยุคดิจิทัล ซึ่งจะเป็นรูปแบบของการทำงานในอนาคตที่คนทำงานร่วมกับเทคโนโลยีอย่างแยกกันไม่ออก และเมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาอีก ก็จะไม่ใช่เรื่องยากในการเรียนรู้ (ราชิต ไชยรัตน์, 2564) ซึ่งหัวหน้าสำนักงานบัญชีจะต้องมีความพร้อม และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้งาน การให้บริการลูกค้าแบบครบวงจร เพิ่มทักษะด้านดิจิทัลให้แก่กับบัญชีภายในสำนักงาน (สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี และดารณี เอื้อชนะจิต, 2564) และพัฒนาทักษะใหม่ในอนาคต หรือที่เรียกว่า Reskill และต้องพัฒนาทักษะเดิมที่มีอยู่ให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น หรือที่เรียกว่า Upskill นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะความเป็นหุ้นส่วน และความเป็นคู่คิดกับเจ้าของธุรกิจด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในธุรกิจและตลาดที่เปลี่ยนไป สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล (Analytic Tool) และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ระบบอัตโนมัติ (Robotic Process Automation) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้งานบัญชีในระดับที่ส่งเสริมคุณค่าลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพขั้นสูงสุดในกระบวนการทำงาน จนสามารถสร้างนวัตกรรมได้ (นันทวรรณ บุญช่วย, 2563)

นอกจากนี้จำเป็นต้องเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญด้าน Data and Analytics โดยมีเครื่องมือเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้และการบริหารจัดการข้อมูล Big Data (ฤทัย อะโน, 2564) ดังนี้

1. การบัญชีการเงิน ปัจจุบันข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information Systems: AIS) มีรายละเอียดของข้อมูลมากขึ้น มีรูปแบบข้อมูลใหม่ ๆ เช่น เนื้อหาหรือข้อความ (Text) วิดีโอ (Video) และข้อมูลเสียง (Audio Data) เป็นต้น ทำให้การนำเสนอข้อมูลในรายงานการเงินมีรูปแบบของข้อมูลที่เปลี่ยนไป ยกตัวอย่างเช่น Big Data จะช่วยให้การแสดงผลมูลค่าธุรกรรมสินทรัพย์และหนี้สินสามารถทำได้ทันที (Automate Daily Pricing and Valuation) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับคู่แข่งโดยตรง จากการใช้ตัวอย่างจากเหมืองข้อมูล (Data Mining) และการนำเสนอให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงศักยภาพ แนวโน้ม โอกาส และระบุความสามารถในการแข่งขันได้อย่างลึกซึ้ง

2. การบัญชีบริหาร สามารถสร้างตัวชี้วัดมาตรฐานจากกระบวนการ Big Data Analytics ในการวางแผนกลยุทธ์ตัวชี้วัดการดำเนินงานและทางการเงินในรูปแบบอัตโนมัติ โดยเปรียบเทียบว่าผลการดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเพียงใด เช่น เปรียบเทียบของเสียในการผลิตกับอุตสาหกรรมเดียวกัน การติดตามควบคุมพฤติกรรมกรรมการขับรถของพนักงานขับรถในแต่ละเส้นทาง

3. การสอบบัญชีผ่านระบบสารสนเทศ สามารถใช้กระบวนการ Big Data Analytics มาติดตามรายการที่ต้องการตรวจสอบได้ โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์แบบเชิงวินิจฉัย (Diagnostic Analytics) เพื่อช่วยให้เข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตเกิดจากอะไรเชื่อมโยงไปที่ต้นตอของกิจกรรม รวมถึงสามารถลดกระบวนการตรวจสอบธุรกรรมที่มีความผิดพลาด โดยใช้ Database to Database Verification

4. การสอบบัญชีด้วยวิธีการตรวจสอบอัตโนมัติ โดยอาศัยการทำงานอัตโนมัติหรือบัญชีหุ่นยนต์ (Robotic Process Automation: RPA) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และกระบวนการ Big Data Analytics โดยผู้สอบบัญชีสามารถวางกรอบในการทำงาน (Framework) โดยอาศัยการทำงานของ RPA ในการสอบบัญชี เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานและเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบ

5. ระบบอัตโนมัติอัจฉริยะในอาชญากรรมทางการเงิน โดยการใช้เครื่องมือในการวางระบบอัตโนมัติในอาชญากรรมทางการเงินใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การตรวจสอบการทำธุรกรรม การทำความเข้าใจลูกค้า และการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบ โดย 3 ขั้นตอนอาศัยระบบอัตโนมัติ 3 เครื่องมือ คือ 1) การทำงานอัตโนมัติหรือนักบัญชีหุ่นยนต์ (Robotics Process Automation: RPA) 2) การเรียนรู้ของเครื่องจักร (Machine Learning) และ 3) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) มาปฏิบัติเพื่อหาความผิดปกติของธุรกรรมทางการเงิน โดยอาศัยกระบวนการ Big Data Analytics ในรูปแบบการวิเคราะห์แบบพยากรณ์ (Predictive Analytics) โดยคาดการณ์ว่าสิ่งที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในอนาคตจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและการวิเคราะห์แบบให้คำแนะนำ (Prescriptive Analytics) เพื่อช่วยแนะนำผลกระทบและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแต่ละเหตุการณ์

6. การวิเคราะห์การบัญชีภาษีอากรและบูรณาการการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กระบวนการ Big Data Analytics เป็นเครื่องมือช่วยวิเคราะห์ข้อมูลแบบพื้นฐาน (Descriptive Analytics) เพื่ออธิบายรายการค้าในอดีตแล้ววิเคราะห์เพื่อแสดงผลของรายการทางธุรกิจ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในรูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจและตัดสินใจ เพื่อนำไปประมวลผลในการคำนวณภาษีได้ทันที

7. รายงานทางการเงินที่บิดเบือน สามารถประยุกต์ใช้กระบวนการ Big Data Analytics ในการสืบค้นข้อมูลรายการทางบัญชีที่ผิดปกติ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงวินิจฉัย (Diagnostic Analytics) ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต และสามารถออกรายงานการทุจริตได้

การพัฒนาสำนักงานบัญชีดิจิทัล

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ รวมถึงการกำกับดูแลและส่งเสริมให้ธุรกิจมีการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เล็งเห็นความสำคัญของการยกระดับสำนักงานบัญชีไทยให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการส่งเสริมผลักดันสำนักงานบัญชีเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพภายใต้ “โครงการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี” ซึ่งปัจจุบันมีสำนักงานบัญชีคุณภาพที่ผ่านเกณฑ์การรับรองแล้วจำนวน 143 แห่ง ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยบริหารจัดการระบบบัญชี ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจ ให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา ลดการใช้กระดาษ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้แก่ธุรกิจสำนักงานบัญชี ทั้งนี้ การดำเนินงานดังกล่าวถือเป็นการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสำนักงานบัญชีแบบดั้งเดิมสู่การเป็น "Digital Accounting Firm" (บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์, 2560) และได้จัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาสำนักงานบัญชี โดยมีแนวทางในการดำเนินการมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี และการเปลี่ยนแปลงเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพสู่สำนักบัญชีดิจิทัล เช่น การนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือหุ่นยนต์ (Robot) มาใช้ในการทำบัญชี การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น 2) กำหนดหลักเกณฑ์ โครงสร้าง และรูปแบบของสำนักงานบัญชีดิจิทัล และหาเครื่องมือและโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับธุรกิจสำนักงานบัญชี 3) จัดประกวดสำนักงานบัญชีคุณภาพที่สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นสำนักงานบัญชีดิจิทัลที่สามารถให้บริการลูกค้าด้วยเทคโนโลยีได้ครบวงจร และ 4) การถอดบทเรียนในการทำต้นแบบสำนักงานบัญชีดิจิทัล พร้อมทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สำนักงานบัญชีและผู้ทำบัญชีอื่น ๆ แผนการดำเนินงานดังกล่าวจะช่วยให้สำนักงานบัญชีขยายบทบาทออกไปจากความรับผิดชอบด้านการจัดทำบัญชีและการจัดทำรายงานต่าง ๆ ไปสู่บทบาทที่ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรมากขึ้นในฐานะเพื่อนคู่คิดของธุรกิจ SMEs อีกทั้งยังสามารถรองรับโครงการ National e-Payment ของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดการใช้กระดาษด้วยการสร้างสังคมไร้กระดาษ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกจัดเก็บประมวลผลและวิเคราะห์ด้วย Cloud Computing พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชีทั้งกระบวนการเข้าด้วยกันส่งผลให้งบการเงินที่ได้มีความถูกต้อง สามารถจัดทำบัญชีให้แก่ธุรกิจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ลดขั้นตอนในการจัดส่งเอกสาร ลดการสูญหาย และความผิดพลาดในการส่งข้อมูล (โสธดา เลิศอาภาจิตร, 2563) ทั้งนี้เพื่อให้สำนักงานบัญชีได้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ธุรกิจจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องตามกฎหมาย (วุฒิกโร สิริระพันธ์, 2562) และมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้ธุรกิจ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีส่วนช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิศยาพรพิพัฒน์กุล, 2563)

บทสรุป

1. ด้านการบัญชี และนักบัญชียุคดิจิทัล

ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลสำนักงานบัญชีต้องสามารถหาวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลของธุรกิจเชิงลึกได้ โดยใช้ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ในการหาประเด็นของธุรกิจที่น่าสนใจ เพื่อตอบโจทย์ของธุรกิจได้ ซึ่งผู้บริหารธุรกิจต้องการข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง รวดเร็ว และคาดหวังให้นักบัญชีสร้างสรรค์รายงานที่สะท้อนกลยุทธ์ และกระบวนการทางธุรกิจที่เอื้อต่อการตัดสินใจ บทบาทของนักบัญชีจึงเปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถใช้ฐานข้อมูลของบริษัทมาวิเคราะห์จัดท่างบประมาณให้สอดคล้องกับทิศทางของธุรกิจ นักบัญชีจึงต้องพัฒนาตนเองให้สามารถใช้ระบบบัญชีดิจิทัลได้ ต้องมีความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนในมาตรฐานการบัญชี เป็นนักวางระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลธุรกิจ เพื่อทำหน้าที่เป็นคู่คณิตรธุรกิจ นอกจากนี้จำเป็นต้องพัฒนาทักษะ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพบัญชี มีวิสัยทัศน์ที่ตีมองไกลไปข้างหน้า กระตือรือร้น ขวนขวายหาประสบการณ์พัฒนาความรู้ใหม่ ๆ สามารถปรับตัวรับกับสิ่งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) ทักษะด้านการนำเสนองาน 3) ทักษะด้านจริยธรรม 4) ทักษะด้านการปรับตัว 5) ทักษะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 6) ทักษะด้านความหลากหลายทางภาษา 7) ทักษะด้านการวิเคราะห์ 8) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และ 9) ทักษะด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. การปรับตัวของสำนักงานบัญชียุคดิจิทัล

สำนักงานบัญชีจะต้องเปิดรับเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าหรือทีมงานผ่านการประชุมออนไลน์ การทำงานผ่านโปรแกรมระบบบัญชีที่เป็นระบบ Cloud การใช้แอปพลิเคชันมาช่วยบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของธุรกิจ ซึ่งหัวหน้าสำนักงานบัญชีจะต้องมีความพร้อม และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้งาน การให้บริการลูกค้าแบบครบวงจร เพิ่มทักษะด้านดิจิทัลให้แก่พนักงานภายในสำนักงาน และพัฒนาทักษะใหม่ในอนาคต และต้องพัฒนาทักษะเดิมที่มีอยู่ให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้งานบัญชีในระดับที่ส่งเสริมคุณค่าต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพขั้นสูงสุดในกระบวนการทำงาน จนสามารถสร้างนวัตกรรมได้ นอกจากนี้จำเป็นต้องเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญด้าน Data and Analytics โดยเครื่องมือเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้และการบริหารจัดการข้อมูล Big Data

3. การพัฒนาสำนักงานบัญชียุคดิจิทัล

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยบริหารจัดการระบบบัญชีในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจ ให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา ลดการใช้กระดาษ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้แก่ธุรกิจสำนักงานบัญชี ทั้งนี้ การดำเนินงาน

ดังกล่าวถือเป็นการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสำนักงานบัญชีแบบดั้งเดิมสู่การเป็น “Digital Accounting Firm” และได้จัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาสำนักงานบัญชี โดยมีแนวทางในการดำเนินการมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี และการเปลี่ยนแปลงเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพสู่สำนักบัญชีดิจิทัล 2) กำหนดหลักเกณฑ์ โครงสร้าง และรูปแบบของสำนักงานบัญชีดิจิทัล และหาเครื่องมือและโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับธุรกิจสำนักงานบัญชี 3) จัดประกวดสำนักงานบัญชีคุณภาพที่สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นสำนักงานบัญชีดิจิทัลที่สามารถให้บริการลูกค้าด้วยเทคโนโลยีได้ครบวงจร และ 4) การถอดบทเรียนในการทำต้นแบบสำนักงานบัญชีดิจิทัล พร้อมทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สำนักงานบัญชีและผู้ทำบัญชีอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้สำนักงานบัญชีได้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ธุรกิจจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องตามกฎหมาย และมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้ธุรกิจ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีส่วนช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสำนักงานบัญชีแบบดั้งเดิมไปสู่การเป็นสำนักงานบัญชีดิจิทัลในอนาคต
2. ควรพัฒนาทักษะให้กับนักบัญชีภายในสำนักงานบัญชีในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ ทำให้นักบัญชีมีศักยภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างสรรค์งานบริการใหม่ ๆ ให้กับลูกค้า เป็นเพื่อนคู่คิดทางธุรกิจได้
3. ควรนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมสมัยใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ภายในสำนักงานบัญชี ทำให้สามารถจัดทำบัญชีให้แก่ธุรกิจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ลดขั้นตอนในการจัดส่งเอกสาร ลดการสูญหาย และความผิดพลาดในการส่งข้อมูล ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชีกับกระบวนการภายใน และภายนอกได้
4. ควรนำกระบวนการ Big Data Analytics มาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา คำพิทักษ์ และนิตยา บุญทวี. (2563). ผลกระทบของระบบบัญชีดิจิทัลต่อนักบัญชีในองค์กรธุรกิจ.

RMUTT Global Business and Economics Review, 15(2), 59-72.

นันทวรรณ บุญช่วย. (2563). ยุคพลิกผันทางเทคโนโลยีกับการพัฒนานักบัญชีนวัตกรรม. วารสารบริหารธุรกิจ

และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 3(1), 15-26.

บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์. (2560). **กรมพัฒนาฯ พลิกโฉมสำนักงานบัญชีไทยสู่ Digital Accounting Firm.**

สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2564 จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469404627.

ประสัณฑ์ เชื้อพานิช. (2560). **บทบาทนักบัญชีในยุค Digital Transformation. จดหมายข่าวสภาวิชาชีพบัญชี
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 72(2), 18.**

ราชิต ไชยรัตน์. (2564). **Digital Transformation สำหรับนักบัญชีในยุคดิจิทัล.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน
2564 จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/135088>.

ฤทัย อะโน. (2564). **นักบัญชียุค Digital.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://www.spu.ac.th/fac/account/th/content.php?cid=22655>.

วุฒิกโร สิริระพันธ์. (2562). **ก้าวทันมิติใหม่การบัญชียุคดิจิทัล.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2564 จาก
https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469414025.

วิททยา พรพิพัฒน์กุล. (2563). **นักบัญชีบริหารในยุคดิจิทัล.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2564 จาก
<https://www.tfac.or.th/Article/Detail/126283>.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). **พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543.** สืบค้นเมื่อ
16 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/77007>.

สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี และดารณี เอื้อชนะจิต. (2564). **การบริหารสำนักงานบัญชีดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีดิจิทัลในประเทศไทย. Journal of Roi Kaensarn Academi,
6(10), 125-139.**

โสธดา เลิศอาภาจิตร. (2563). **กรมพัฒนาฯ ปั้นสำนักงานบัญชีดิจิทัล ดันนำ AI-หุ่นยนต์ช่วยทำบัญชี.**

สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://mgronline.com/business/detail/9630000001781>.

อริยา สรศักดิ์ และดารณี เอื้อชนะจิต. (2562). **สมรรถนะของนักบัญชีในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ**

สำนักงานบัญชี. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2565 จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Ariya.Sor.pdf>.

Crystal Software Group. (2022). **Digital Accounting.** Retrieved September 27, 2022, from
<https://www.crystalsoftwaregroup.com/digital-accounting>.